

Nr 24

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med hemställan om riksdagens samtycke till förordnande om fortsatt valutareglering, m. m., dels ock väckta motioner angående lättnader i valutaregleringen, m. m., samt angående en förutsättningslös prövning av behovet av en fortsatt reglering av kapitalrörelserna.

I en den 3 mars 1961 dagtecknad proposition, nr 112, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag,

dels begärt riksdagens samtycke till att Kungl. Maj:t med stöd av 1 § tredje stycket valutalagen förordnar, att vad i 2 § första stycket 1), 2) och 4)—7) samt 5 § 1) och 3) ävensom 9 § samma lag stadgas skall äga fortsatt tillämpning under tiden från och med den 1 juli 1961 till och med den 30 juni 1962;

dels ock inhämtat riksdagens yttrande över ett inom finansdepartementet upprättat förslag till *förordning om ändrad lydelse av 1 § valutaförordningen den 5 juni 1959 (nr 264), så ock om fortsatt giltighet av samma förordning.*

Berörda förslag till förordning är av följande lydelse.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 1 § valutaförordningen den 5 juni 1959 (nr 264), så ock om fortsatt giltighet av samma förordning

Härigenom förordnas, *dels* att 1 § valutaförordningen den 5 juni 1959 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, *dels ock* att nämnda förordning, vilken jämlikt förordning den 3 juni 1960 (nr 262) gäller till och med den 30 juni 1961, i sålunda ändrat skick skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1962.

Bihang till riksdagens protokoll 1961. 8 saml. Nr 24

(Nuvarande lydelse)

1 §.

I denna — — — svenskt mynt.

Såsom bosatt här i riket anses enligt denna förordning, i vad angår fysisk person, svensk medborgare med fast bostad i Sverige, så ock utlänning, som haft fast bostad i Sverige sedan den 1 januari 1957. Juridisk person skall anses vara bosatt i det land, där styrelsen har sitt säte eller, om styrelse icke finnes, där huvudkontoret är beläget. Filial för utländskt bolag eller för utländsk ekonomisk förening, som med stöd av särskilt tillstånd driver näring här i riket, skall anses vara bosatt i Sverige.

(Föreslagen lydelse)

1 §.

I denna — — — svenskt mynt.

Såsom bosatt här i riket anses enligt denna förordning, i vad angår fysisk person, svensk medborgare med fast bostad i Sverige, så ock utlänning, som haft fast bostad i Sverige sedan den 1 januari 1959. Juridisk person skall anses vara bosatt i det land, där styrelsen har sitt säte eller, om styrelse icke finnes, där huvudkontoret är beläget. Filial för utländskt bolag eller för utländsk ekonomisk förening, som med stöd av särskilt tillstånd driver näring här i riket, skall anses vara bosatt i Sverige.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1961. Äldre bestämmelser skola dock alltjämt äga tillämpning beträffande förhållanden som hänföra sig till tiden före ikraftträdandet.

Beträffande propositionens huvudsakliga innehåll må här anföras följande.

I propositionen begäres riksdagens samtycke till förordnande om fortsatt valutareglering för tiden den 1 juli 1961—den 30 juni 1962. För riksdagens yttrande framlägges i anslutning härtill förslag till bestämmelser om fortsatt giltighet av valutaförordningen under samma tid. I samband härmed föreslås viss jämkning av den tidpunkt, som är avgörande för här bosatt utlännings ställning i valutahänseende.

Till behandling i detta sammanhang har utskottet jämväl upptagit de till bankoutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 150 av herrar *Gorthon* och *Gösta Jacobsson* samt II: 179 av herrar *Bohman* och *Rydén* angående lättnader i valutaregleringen, m. m. och de likaledes likalydande motionerna I: 361 av herr *Gustaf Henry Hansson* samt II: 420 av herr *Regnéll m. fl.* angående en förutsättningslös prövning av behovet av en fortsatt reglering av kapitalrörelserna.

I motionerna I: 150 och II: 179 har yrkats, att riksdagen måtte

A. uttala

1) att riksbanken vidtager lättnader i valutaregleringen genom såväl generella dispenser som i avseende å uppgiftsskyldigheten m. m., allt i syfte

att icke för kontroll- och statistiska ändamål betunga valutabankers, enskilda personer och företag i vidare mån än som är oundgängligen nödvändigt;

2) att riksbanken i handhavandet av valutaregleringen utan dröjsmål genomför lättnader i hindren för kapitalrörelser i den mån så är erforderligt för att möjliggöra ett återtagande av de reservationer Sverige avgivit till OEEC:s kapitalliberaliseringskod;

B. i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att direktiven till den av Kungl. Maj:t tillsatta valutautredningen ändras så att den i överensstämmelse med vad bankoutskottet anfört i sitt utlåtande nr 22: 1960 kan ske helt förutsättningslöst.

I motionerna I: 361 och II: 420 har yrkats, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om sådan ändring av direktiven för den av Kungl. Maj:t tillsatta valutautredningen, att utredningen kan förutsettningslöst pröva behovet av en fortsatt reglering av kapitalrörelserna.

Rörande de skäl som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet hänvisa till motionerna II: 179 och II: 420.

Rörande motiveringen för det i propositionen framlagda förslaget hänvisar utskottet till ovan nämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Gällande bestämmelser m. m., s. 3.

Bankofullmäktiges framställning, s. 7.

Remissyttrandena, s. 7.

Departementschefen, s. 8.

Utskottet

Enligt 1 § tredje stycket valutalagen kan Konungen med riksdagens samtycke förordna om valutareglering då så prövas erforderligt för uppnående av det mål, som fastställts för riksbankens penningpolitiska verksamhet, eller eljest med hänsyn till rikets betalningsförhållanden med utlandet. Sådant förordnande, som lämnas för ett år i taget, innebär att vissa bestämmelser i valutalagen sättes i kraft. Nu gällande förordnande omfattar tiden den 1 juli 1960—den 30 juni 1961. De erforderliga tillämpningsföreskrifterna återfinnes i valutaförordningen den 5 juni 1959 (nr 264).

Fullmäktige i riksbanken har hos Kungl. Maj:t hemställt om fortsatt valutareglering för tiden den 1 juli 1961—30 juni 1962. Förordnandet om fortsatt reglering bör enligt fullmäktiges mening omfatta samma lagrum i valutalagen som det nu gällande förordnandet.

Den framtida utformningen av valutaregleringen i vårt land är för närvarande föremål för utredning. I likhet med departementschefen är utskottet i avvaktan på resultatet av detta utredningsarbete för sin del berett förorda att riksdagen ger sitt samtycke till fortsatt valutareglering. Förordnandet

bör som hittills avse ett år. Utskottet har heller icke någon erinran mot att förordnandet skall omfatta samma lagrum i valutalagen som för närvarande, vilket överensstämmer med vad bankofullmäktige förordat.

Fullmäktige i riksbanken föreslår även att valutaförordningen förlänas fortsatt giltighet i huvudsakligen oförändrat skick. I ett hänseende förordas dock ändring i förordningen. Denna av departementschefen och remissinstanserna tillstyrkta ändring innebär att den tidpunkt, från vilken en utlänning skall ha haft fast bostad i Sverige för att enligt valutaförordningen jämföras med här bosatt svensk medborgare, skall framflyttas från den 1 januari 1957 till den 1 januari 1959. Utskottet har icke någon erinran häremot.

Vid föregående års riksdag hade utskottet, i samband med sin prövning av frågan om fortsatt valutareglering, uppe till behandling vissa motionsvis framförda förslag om att en utredning rörande valutaregleringen snarast borde komma till stånd. I anledning därav förordade utskottet i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 22/1960, »att Kungl. Maj:t snarast möjligt tillsätter en förutsättningslös utredning med uppgift att kartlägga betingelserna för en anpassning av den svenska valutaregleringen till de ändrade internationella förhållandena». Den begärda utredningen har sedermera tillsatts. I direktiven för utredningen förutsattes behov föreligga av en fortsatt valutareglering i fråga om kapitalbetalningar, varjämte — till förhindrande av missbruk — möjligheter anses böra finnas till kontroll även av sådana betalningar som i och för sig ej är underkastade saklig reglering. Utredningen är emellertid enligt direktiven oförhindrad att även analysera verkningarna under olika förutsättningar av att valutaregleringen totalt avskaffas eller uppmjukas i enlighet med vissa vid 1960 års riksdag motionsledes framställda yrkanden.

I de vid innevarande års riksdag väckta motioner, som ovan anges och som utskottet i detta sammanhang förehaft till behandling, föreslås bl. a. att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om sådan ändring av direktiven för den tillsatta utredningen rörande valutaregleringen att denna kan förutsättningslöst pröva behovet av en fortsatt reglering av kapitalrörelserna. I anledning härav får utskottet framhålla att såvitt utskottet kunnat finna är utredningen rörande valutaregleringen enligt de av Kungl. Maj:t meddelade direktiven oförhindrad att verkställa de av riksdagen begärda utredningarna. Då utskottet vidare informerats om att utredningen har för avsikt att utreda icke bara de spörsmål som sammanhänger med en fortsatt valutareglering utan även de problem som skulle aktualiseras vid ett slopande av denna reglering, anser utskottet motionerna i förevarande del ej påkalla någon riksdagens åtgärd.

I motionerna I: 150 och II: 179 framställs även yrkanden som dels avser lättnader i uppgiftsskyldigheten och dels tar sikte på åtgärder för att möjliggöra ett återtagande av de reservationer Sverige avgivit till OEEC:s kapi-

talliberaliseringskod. Vad det förstnämnda förslaget beträffar kan utskottet instämma i det av motionärerna uttalade önskemålet att de som berörs av valutaregleringen icke för kontroll- och statistiska ändamål betungas i vidare mån som är oundgängligen nödvändigt. Utskottet har av de upplysningar det inhämtat funnit att valutastyrelsen vid handhavandet av regleringen förlöpande söker beakta olika möjligheter att förenkla uppgifts- och kontrollförfarandet. För kort tid sedan genomfördes även betydande förenklingar i detta hänseende. Då utskottet förutsätter att valutamyndigheterna även i fortsättningen har sin uppmärksamhet riktad på dessa frågor finner utskottet anledning ej föreligga att tillstyrka motionärernas förslag i förevarande avseende.

Vad så angår det yrkande som berör de av Sverige avgivna reservationerna till OEEC:s kapitalliberaliseringskod anser utskottet att ett ställningstagande från utskottets sida till de frågor, vilka är förknippade med dessa reservationer, lämpligen bör anstå tills utredningen rörande valutaregleringen behandlat ifrågavarande problem och redovisat resultaten av sitt arbete. Ett sådant inväntande av utredningsresultaten torde, enligt utskottets mening, utan olägenhet kunna ske då utskottet utgår ifrån att valutamyndigheterna vid handhavandet av regleringen kommer att tillvarata de möjligheter till lättnader för internationella kapitalbetalningar som kan yppa sig. Utskottet vill beträffande den fördragsmässiga sidan av det nu berörda yrkandet erinra om de förhandlingar kring liberaliseringsfrågan som förs i samband med bildandet av OECD. Såsom framgår av propositionen nr 127 till innevarande riksdag råder principiell enighet mellan de förhandlande staterna om att OEEC-bestämmelserna angående liberalisering efter viss omarbetning skall överföras till OECD men några definitiva förslag angående den fortsatta verksamheten på området för osynliga transaktioner och kapitalrörelser har ännu ej kunnat läggas fram.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen måtte

A. samtycka till förordnande om fortsatt valutareglering i enlighet med vad i den föreliggande propositionen förordats;

B. vad beträffar det genom propositionen framlagda förslaget till valutaförordning i skrivelse till Kungl. Maj:t som sin mening giva till känna vad utskottet ovan anfört;

II. att motionerna I: 361 och II: 420 samt motionerna I: 150 och II: 179, såvitt i sistnämnda fall avses motionärernas yrkande under B., icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

III. att motionerna I: 150 och II: 179 i vad de avser uppgiftslämnandet inom valutaregleringen icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

IV. att motionerna I: 150 och II: 179 i vad de avser reservationer till OEEC:s kapitalliberaliseringskod måtte anses besvarade med vad utskottet ovan anført.

Stockholm den 25 april 1961

På bankoutskottets vägnar:

K. G. EWERLÖF

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ewerlöf, Fahlander, Schmidt, Aspling, Nils Theodor Larsson, Gustaf Henry Hansson och Palm;

från andra kammaren: herrar Andersson i Ronneby, Sköldin, Persson i Appuna och Hansson i Önnarp, fru Renström-Ingénäs, herrar Carlsson i Tibro, Larsson i Umeå och Nordgren.